MĂRTURII ALE ISTORIEI MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI ÎN MUZEUL DE ISTORIE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Conf. univ. ION ARDELEANU

Tematica complexă a MUZEULUI DE ISTORIE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA circumscrie, pe baza orientării generale dată de documentele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și de expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la a 45-a aniversare a creării partidului, în contextul ilustrării dezvoltării economice, sociale, politice, culturale, a relațiilor internaționale și *momentele principale ale istoriei mișcării muncitorești, a Partidului Comunist Român*.

Panou ce înfățișează desfășurarea lucrărilor congresului de constituire a Partidului Comunist Român, mai 1921

https://biblioteca-digitala.ro

Prezentarea acestei teme, în condițiile existenței Muzeului de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, a pus multiple probleme muzeografilor, istoricilor care au participat la elaborarea tematicii și organizarea propriu-zisă a secțiilor. Dezbaterile științifice în cadrul subcomisiilor secțiilor de istorie modernă și contemporană, la care au participat istoricii Vasile Maciu, C. C. Giurăscu, Aron Petric, Titu Georgescu, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Constantin Mocanu și semnatarul acestui articol, precum și alți muzeografi, au condus la ideea că istoria mișcării muncitorești a Partidului Comunist Român, să fie încadrată în contextul vieții politice, în mod firesc, așa cum s-a dezvoltat în mod obiectiv de-a lungul ultimului secol al istoriei patriei noastre. Bogatul material muzeistic: manuscrise, fotografii, presa timpului, diferite obiecte, demonstrează rolul deosebit al noii clase sociale proletariatul, și al partidului său politic, care s-au impus ca forță principală a progresului României.

Coordonatele principale ale tematicii secțiilor de istorie modernă și contemporană au fost definite în ansamblul concepției organizării muzeului, al repartizării proporționale a spațiului de expunere, iar în cadrul fiecărei secții a ponderii temelor.

Pe baza indicațiilor date personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dezbaterilor științifice din secția de istorie a Academiei de Științe Sociale și Politice s-au realizat, într-un timp relativ scurt, secțiile de istorie modernă și contemporană, în cadrul cărora o pondere însemnată o au exponatele care atestă istoria mișcării muncitorești, a Partidului Comunist Român. În principalele săli ale secției de istorie modernă (38—41 și 41—44), având o suprafață de expunere de cca 800 m.p., sînt prezentate mărturii de seamă ale istoriei mișcării muncitorești socialiste, crearea Partidului Comunist Român, activitatea sa și a organizațiilor de masă care au activat sub conducerea sau îndrumarea directă a comuniștilor, marile lupte muncitorești din anii 1929—1933, lupta maselor populare sub conducerea partidului comunist împotriva pericolului fascismului și războiului, pregătirea și înfăptuirea sub conducerea Partidului Comunist Român a insurecției armate naționale antifasciste din august 1944. Exponatele privitoare la apariția și formarea proletariatului în țara noastră, prezentate în sala nr. 34, se referă la nemulțumirile și acțiunile de protest ale ciocănarilor de la minele de sare din Telega în anii 1826—1827. Sînt de asemenea expuse documente care redau participarea meseriașilor, a orășenilor, la revoluția din 1848 și acțiunile hotărîte ale maselor pentru înfăptuirea Unirii Principatelor. Pregnant sînt consemnate documentar, în sala nr. 38, dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste. Se află aci statutele Casei de prevederi și economii a tipografilor din București, înființată în 1858, ziarul „Tipograful român", apărut la 1 August 1865, primul număr al ziarului „Socialistul", apărut în timpul războiului din 1877—1878, un număr din revista „Familia" în care este publicat pentru prima dată la noi portretul lui K. Marx. Cu mijloace specifice muzeului sînt oglindite legăturile mișcării muncitorești cu Friedrich Engels, V. I. Lenin, precum și cu fruntașii ai mișcării muncitorești internaționale : Karl Kautsky, Roza Luxemburg.

În sala nr. 39, în contextul ilustrării dezvoltării economice și vieții politice a României la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, sînt prezentate exponate care redau sintetic grevele și acțiunile muncitorești din această perioadă, răspîndirea ideilor marxiste, precum și constituirea în 1893 a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România. Amplu este înfățișată răscoala țăranilor din 1907 și sînt subliniate acțiunile de solidaritate ale muncitorilor cu lupta țăranilor în acel timp.

Sala nr. 40, care redă prin mărturii originale momente ale dezvoltării culturii, artei și științei în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului XX, ilustrează și contribuția mișcării socialiste. Se află aici exemplare originale, ediții princeps ale unor lucrări editate de mișcarea socialistă precum și studiul lui C. D. Gherea „Neoiobăgia".

Sala nr. 41 cuprinde pe larg perioada marilor acțiuni muncitorești din anii 1912—1921. Sugestiv este ilustrată lupta muncitorilor din țara noastră în timpul primului război mondial. O deosebită semnificație are — în contextul exponatelor din această sală, marcată de mari evenimente din istoria patriei cum au fost luptele dramatice ale armatei române de la Mărăști, Mărășești, Oituz, pentru apărarea pămîntului strămoșesc, lupta întregului popor pentru unirea Transilvaniei cu țara — prezentarea momentului istoric al creării la 8 mai 1921 a Partidului Comunist Român. Împreună cu portrete ale militanților care au contribuit la pregătirea lucrărilor congresului, a delegaților, sînt prezentate și cărți de delegat, principalele documente discutate în zilele de 8—12 mai precum și obiecte care au aparținut unor participanți la lucrările congresului.

Sala nr. 42 prezintă în contextul vieții social-economice a țării lupta clasei muncitoare, a partidului comunist, în primii ani ai luptei ilegale, activitatea sindicatelor, a organizației de tineret, a Blocului Muncitoresc pînă în anul 1928. Se află aici documente care atestă intensitatea acțiunilor muncitorești și țărănești, mărturii ale activității organizațiilor de masă. În aceeași sală este expus un steag original al unei organizații de partid din Transilvania.

Luptele muncitorești revoluționare din anii 1929—1933 și profundele lor consecințe sociale și politice sînt înfățișate în sala nr. 43. Creșterea valului acțiunilor muncitorești în condițiile crizei economice este sugestiv ilustrată prin gruparea exponatelor în jurul acțiunilor minerilor de la Lupeni din august 1929, luptelor ceferiștilor și petroliștilor din anii 1931—1932.

https://biblioteca-digitala.ro

Sirena de la Atelierele C.F.R. „Griviţa", 1933

Expresive sînt exponatele care redau momente din timpul luptelor de la Griviţa din februarie 1933. Se păstrează aici sirena originală a atelierelor, al cărei glas a mobilizat la luptă muncitorimea capitalei în 1933. Acţiunile de solidaritate cu luptele muncitoreşti din 1933, cu cei implicaţi în proces sînt pe larg ilustrate. Se află aici ordinul de arestare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în 1934, la Craiova, cînd urma să depună împreună cu alţi delegaţi un protest al muncitorilor din Cluj. În aceeaşi sală se află documente şi fotografii privitoare la înfiinţarea şi activitatea organizaţiilor Frontul Plugarilor, Comitetul Naţional Antifascist şi MADOSZ.

O amplă sală, nr. 44, redă într-o variată expunere muzeotehnică şi grafică momentele principale ale luptei Partidului Comunist Român, a organizaţiilor revoluţionare, democratice în anii 1934 – 1944. Amploarea acţiunilor muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor, a altor categorii sociale, avînd în primele rînduri pe comunişti, sînt ilustrate prin reînvierea, cu ajutorul mărturiilor autentice, a evenimentelor legate de lupta împotriva pericolului fascismului şi războiului, grevele şi demonstraţiile din anii 1938 – 1940. Protestul hotărît al maselor împotriva instaurării dictaturii militare-fasciste, acţiunile de sabotare a maşinii de război fasciste, organizarea şi înfăptuirea sub conducerea Partidului Comunist Român a insurecţiei armate naţionale antifasciste din august 1944 sînt principalele teme ilustrate în această sală, care redau abnegaţia şi lupta întregului popor pentru eliberarea socială şi naţională. Se află aici ceasul şi maşina de scris folosite de eroul clasei muncitoare Constantin David, o călimară donată de profesorul P. Constantinescu-Iaşi, folosită la semnarea declaraţiei de constituire în iunie 1944 a Blocului Naţional Democrat. Una dintre cele mai frumoase imagini existente în muzeu relevă momentul insurecţiei armate din august 1944. Sălile nr. 45 – 46 redau lupta eroică a întregului popor în anii 1944 – 1947 pentru democratizarea şi refacerea ţării, participarea armatei române, alături de armata sovietică, la lupta pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste, lupta oamenilor muncii sub conducerea partidului comunist, în condiţiile înfăptuirii revoluţiei democrat-populare. Sălile 47 – 49 ale Secţiei de istorie contemporană redau într-o reuşită organizare şi succesiune tematică marile înfăptuiri ale poporului nostru în perioada 1948 – 1972.

Prin exponatele prezentate, în secţiile de istorie modernă şi contemporană sînt marcate cele mai importante evenimente din istoria mişcării muncitoreşti, a Partidului Comunist Român. Aceste minunate mărturii ale glorioasei istorii a clasei noastre muncitoare sînt o parte intrinsecă a fondului de aur al muzeului, care constituie un mijloc eficient pentru ilustrarea bogatelor tradiţii de luptă, internaţionalismul luptei revoluţionare din ţara noastră. Modul de organizare şi prezentare a mişcării muncitoreşti este, considerăm, o valoroasă experienţă care va contribui la impulsionarea şi dezvoltarea muzeografiei româneşti.

https://biblioteca-digitala.ro